

5. Sanjay S.J., Pogge T.W., How not to count the poor, „Colombia University Technical Paper”, 29 października 2005.- Mode of acces: www.columbia.edu/~sr793/count.pdf.

6. Woś A., Zegar J. Rolnictwo społecznie zrównoważone – w poszukiwaniu nowego modelu dla Polski. //Wieś i rolnictwo, Nr 3, 2004. S. 3- 17.

Summary.

The main purpose of this article is to look at the major changes and trends in the global food market in the context of their impact for another transformation and strategy development of agriculture in Ukraine. Noticeably increased demand for food, changing its structure determined by demographic processes and the increasing demand for food, biofuels market development, the need to address the problems of hunger, and changes in the environment and climate. Considers the main problems of world agriculture. According to the liberal approach formed of a single, perfect competitive market with lowering the prices of food and reduction of the number agricultural producers under the concentration of production.

Proved the necessity dualistic development of domestic agriculture, taking into account the needs of the three strategic objectives: support balanced development of rural areas, the formation of a competitive agriculture and provision of healthy and safe food. Based on the postulate of the unity of agriculture and rural advocates stand on a successful combination of strong enough farms while preserving the natural and socio-cultural environment farm population to diversify their activities.

Keywords: globalization factors, agriculture, food market, demand, hunger strategy

УДК 631.158:658.331.108

Максименко Діана Вікторівна,
к.е.н., доцент
Мукачівський державний університет

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

В сучасних умовах господарювання вирішальною умовою розвитку та стабільності підприємств є наявність економічного потенціалу. У статті розкрито зміст економічного потенціалу аграрних підприємств. Виділено основні функціональні складові економічного потенціалу, наведено їх характеристики.

Ключові слова: економічний потенціал, аграрний сектор, складові потенціалу, управлінські рішення

Актуальність проблеми та її зв'язок з важливими науково-практичними завданнями. В ринкових умовах господарювання підприємства самостійно здійснюють економічну діяльність, розробляють стратегію і тактику

розвитку. Будь-яке підприємство прагне до ефективної діяльності, до конкурентоспроможного та сталого розвитку, що багато в чому визначається наявністю і використанням економічного потенціалу. Нераціональність використання наявних засобів і можливостей, недосконалість методів управління підприємством призводять до значних втрат. Ефективність управління економічним потенціалом багато в чому визначається необхідним набором інструментів його вимірювання, так як управляти можна лише тим, що може бути виміряне. Ключовою проблемою управління економічним потенціалом залишається відсутність адекватних інструментів його вимірювання і методів управління, які б дозволили успішно функціонувати й динамічно розвиватися підприємствам аграрного сектору. Перспективи розвитку підприємства визначаються величиною та ефективністю використання економічного потенціалу, тому управління потенціалом сприяє досягненню цілей і вирішення поставлених завдань.

Таким чином, актуальність дослідження зумовлена необхідністю поглиблення теоретичного аналізу економічного потенціалу і практичною потребою в розробці відповідних інструментів його вимірювання і методів управління.

Аналіз останніх наукових досліджень та визначення невирішених завдань. Вивченню питань, пов'язаних з вимірюванням і управлінням економічним потенціалом підприємств, приділяють в останній час все більше уваги. Значний внесок у вирішення цих питань внесли вітчизняні фахівці, серед яких О.Д.Гудзинський, Г.А.Дмитренко, І.Ф.Зінов'єв, О.Г.Шпикуляк, В.В.Юрчишин та інші. Дослідженню загальних проблем теорії управління присвячені праці вітчизняних і зарубіжних авторів, таких як М. Альберт, Л. Басовський, І. Герчикова, В. Грибов, П. Друкер, Б. Касаєв, В. Касьянов, М. Мескон, П. Мілграм, В. Попов, Д. Робертс, І. Савченко, А. Смолкін, А. Тебекін, Р. Тьетар, Е. Уткін, Р. Фатхудінов, Ф. Хедоурі, Р. Холт та інші.

До теперішнього часу в науковій літературі проблемам виміру і управління економічним потенціалом країни, галузі приділялося досить багато

уваги. Однак вивченню економічного потенціалу агропромислових підприємств присвячена лише незначна частина робіт.

Разом з тим, аналіз складу і структури економічного потенціалу в сучасних умовах вимагає їх уточнення. Зокрема, відсутній чіткий і комплексний підхід до структури економічного потенціалу, який би враховував особливості підприємств аграрного сектору. Управління економічним потенціалом має бути універсальним, враховувати не тільки ступінь його використання, але і ефективність.

Метою статті є оцінка економічного потенціалу аграрних підприємств.

Виклад основного матеріалу. Забезпечення рентабельного сільськогосподарського виробництва та підвищення рівня продовольчої безпеки країни залежать від наявності, ефективності використання і відтворення економічного потенціалу аграрних підприємств. В сучасних умовах розвиток підприємства залежить від економічного потенціалу, зміст якого може бути виражений сукупністю засобів і можливостей, наявних у розпорядженні підприємства, раціональне управління якими здатне збільшити ефективність його діяльності та забезпечити сталий розвиток в ринкових умовах.

Для встановлення взаємозв'язку елементів, що формують економічний потенціал підприємства, визначено його функціональну структуру, яка враховує всі функції агропромислового підприємства і представлена сукупністю потенціалів, кожний з яких відображає можливість використання відповідних ресурсів і реалізацію відповідних функцій (рис. 1).

Функціональними складовими економічного потенціалу є:

1. Виробничий потенціал, який включає матеріально-речові засоби та можливості їх використання при виробництві продукції.
2. Фінансовий потенціал, що включає власні і позикові фінансові кошти і можливості їх використання в господарській діяльності.

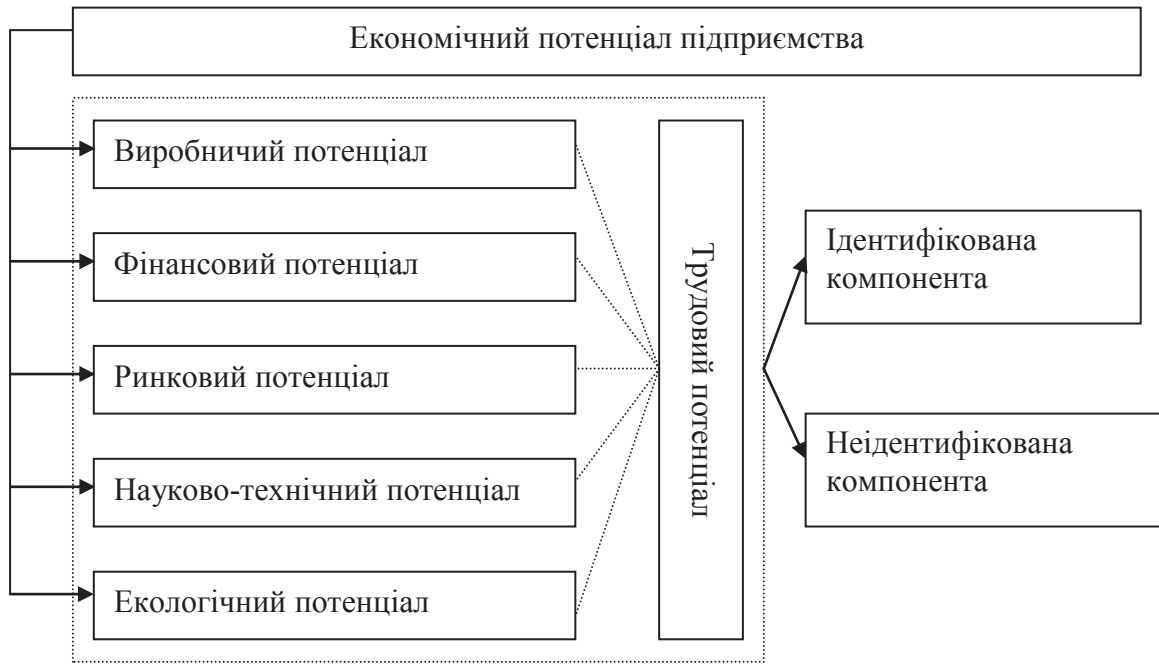

Рис. 1. Структурні елементи економічного потенціалу

3. Ринковий потенціал, що включає можливості підприємства за рахунок наявних маркетингових заходів здійснювати збут і просування продукції.

4. Науково-технічний потенціал, який включає можливості підприємства розвивати і впроваджувати результати науково-технічного прогресу.

5. Екологічний потенціал, який включає можливості підприємства здійснювати господарську діяльність, зберігаючи екосистему.

6. Трудовий потенціал формується як сукупність трудових потенціалів всіх функціональних видів діяльності.

Специфіка діяльності підприємств аграрного сектору зумовлює особливості змісту функціональних складових економічного потенціалу: спеціальне виробниче обладнання, висококваліфіковані професійні кадри, тривалість періоду обігу обігових коштів, професійні ринки постачальників, продавців і покупців, високий рівень конкуренції, особливі вимоги до якості продукції, необхідність створення, придбання та впровадження науково-технічних розробок, необхідність здійснення природоохоронних заходів [1].

Аграрний ресурсний потенціал сільськогосподарського підприємства визначається сукупністю органічно поєднаних ресурсів (земельних, трудових та матеріальних), у процесі взаємодії яких реалізується інтегральна їх здатність виробляти сільськогосподарську продукцію відповідного асортименту та високої якості. Для забезпечення раціонального використання ресурсного потенціалу та моніторингу цього процесу потрібна його вартісна оцінка [3].

Необхідність виявлення та оцінки економічного потенціалу підприємства зумовила його розподіл на ідентифіковану та неідентифіковану компоненту.

Ідентифікована компонента характеризує потенціал фактично наявних засобів, що використовуються підприємством, можливих до ідентифікації.

Сюди включають виробничий, фінансовий, ринковий, науково-технічний, екологічний потенціали підприємства.

Неідентифікована компонента характеризує можливості агропромислового підприємства, виявлення яких може бути здійснено за певних умов.

Неідентифіковані компонента економічного потенціалу підприємства визначається можливостями отримання більш високого доходу за рахунок ефективного використання системи управління, домінуючої позиції на ринку, застосування нових технологій, результати яких існуючими методами обліку не визначаються.

Для виміру економічного потенціалу необхідні спеціальні інструменти у вигляді особливих економічних показників: часткових, узагальнюючих та інтегрального. Часткові показники - це значення окремих показників потенціалу різних функціональних складових. Узагальнюючі показники припускають вимір сукупності часткових показників по окремих функціональними складовими економічного потенціалу. Інтегральний показник визначається на основі узагальнюючих показників по всіх функціональними складовими з урахуванням їх вагомості.

Сталий розвиток аграрного підприємства залежить від рівня та ефективності використання економічного потенціалу. Вимірявши його складові, можна оцінити ефективність управління підприємством. Рівень використання економічного потенціалу, з одного боку, характеризує використання ресурсів в даний час, з іншого боку, наявність потенційних можливостей для розвитку в майбутньому [6].

Взаємозв'язок між рівнем і ефективністю використання економічного потенціалу агропідприємства характеризує матриця управлінських рішень «рівень - ефективність використання економічного потенціалу». Матриця являє собою набір альтернатив, що забезпечують додаткові можливості для аналізу і прийняття управлінських рішень. Пріоритетними напрямками управління економічним потенціалом є досягнення стійкості розвитку підприємства і підвищення рівня та ефективності його використання.

Висновки та перспективи подальших наукових розробок. Управління економічним потенціалом підприємств аграрного сектору дозволяє зробити процес використання ресурсів підприємства більш раціональним, цілеспрямованим, орієнтованим на підвищення ефективності та результативності діяльності підприємства. Розроблений механізм управління економічним потенціалом дозволяє підтримувати його в належному стані, або переводити в якісно і кількісно новий стан. Алгоритм управління економічним потенціалом дозволяє впорядкувати процес прийняття управлінських рішень з планування, організації, контролю рівня та ефективності його використання.

Список використаних джерел

1. Заруба В.Я. Потенціал человеческой деятельности в современном обществе [Текст]/В.Я.Заруба, Н.В.Кузьминчук//Бізнес-інформаційний научний журнал. – 2010. - №9. – С.188-197.
2. Кібук Т.М. Алгоритм оцінки стратегічного потенціалу підприємства/Т.М.Кібук//Економічні науки/6.Маркетинг та менеджмент. Режим доступу:http://www.rusnauka.com/29_NNM_2008/Economics/36063.doc.htm.

3. Підлісицький Г.М. Підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу підприємств/Г.М.Підлісицький//Економіка АПК. – 2008. - №5. – С.65-66.
4. Режим доступу: <http://www.factfinder.census.gov> [Електронний ресурс], 2009р.
5. Савчук А.В.Теоретические основы анализа инновационных процессов в промышленности: Монографія/НАН України.Ин
6. Сердак С.Е. Принципи ефективного управління ресурсами суб'єктів господарювання/ Сердак С.Е.//Академічний огляд. – 2008.- №2. – С.83-88.

Summary.

Problem. Any company seeking to efficiently, to competitive and sustainable development, witch is largely determined by the availability and utilization of the economic potential.

Results. Ensuring profitable agricultural production and improve food security depends on the availability, efficiency and rendering economic potential of agricultural enterprises. The sustainable development of the agricultural enterprise depends on the level and efficiency of economic potential. By measuring its components, we can estimate the effectiveness of management. The level of use of the economic potential, on the one hand, characterizes the use of resources at present, on the other hand, the existence of potential for future development. The relationship between the level and effectiveness of the use of the economic potential agribusinesses describes matrix-making the "level – is the efficiency of the economic potential." The matrix is a set of alternatives that provide additional opportunities for analysis and decision making. The priorities for managing economic potential is to achieve sustainability of the company and increase the level and effectiveness of its use.

Conclusions. The managing f othe economic potential of the agricultural sector enterprises can make use of a process enterprise resource more rational, purposeful, focused on improving the efficiency and effectiveness of the company. The mechanism of management of economic potential can keep it in good condition, or transfer to a qualitatively and quantitatively new state.

Keywords: economic potential, agriculture, building components, management decisions

УДК 634.1:330.003.13(477.7)

Маркіна Т.А., к.е.н.,
Мелітопольська дослідна станція садівництва
імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ САДІВНИЦТВА В ПІВДЕННОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ

Анотація. Опрацьовано аналітичну базу даних, яка містить інформацію про стан та тенденції розвитку регіонального ринку садівницької продукції, а також економічну